

Norske utdannings- og studiesentre (NU)

Høring Statsbudsjettet 2026. Skriftlig innspill.

NU er en frittstående interesseorganisasjon for utdannings- og studiesentrene i Norge. Sammen med våre medlemmer er vi opptatt av **å gi hele landets befolkning en reell mulighet til å ta utdanning uavhengig av bosted, livssituasjon og økonomi.**

Våre medlemmer sørger for at lokale kompetansebehov blir dekket, og bidrar til både utvikling av gode offentlige tjenester og vekst i næringslivet over hele landet.

Virksomhet og rolle

I Norge har vi utdanningssentre fra Hammerfest i nord til Lister i sør. De driftes på ulike måter, er ulikt organisert, har forskjellig eierskap, ulikt navn og profil, og har ulike porteføljer, men en fellesnevner er at de alle har vokst frem som svar på lokale behov. De er treffsikre.

Sentrene fungerer som lokale utviklingsaktører, og er bindeledd mellom akademia og regionene. Fellesnevneren er at de skaper verdi for næringsliv, offentlig sektor og enkeltmennesker utfra dokumenterte behov. Strukturendringene i utdanningssektoren har ytterligere aktualisert utdanningssentrene sin rolle som lokal motor, megler og møteplass.

Nasjonalt nettverk med unik erfaring

Gjennom flere tiår med erfaring har våre medlemmer unik kjennskap til hvordan man skal lykkes med desentralisert utdanning, og hvordan målrettede utdanningsprogram og kurs kan bidra til lokal vekst og utvikling. Sentrene bidrar til å senke terskler og fjerne barrierer for å ta utdanning, og sikre at de som er etablert med jobb og familie skal få utdanningsmuligheter der de bor. Disse “pluss-studentene” er viktige for utdanningstilbyderne og lokalt arbeidsliv. I tillegg kan sentrene spille en avgjørende rolle i arbeidet for økt inkludering og for å motvirke utenforskap. Ved å tilby lokale utdanningsmuligheter som treffer behovene kan veien til arbeid kortes ned for de som står utenfor utdanning og arbeidsliv, og på denne måten styrkes deres muligheter til å komme i jobb.

Behovet for desentraliserte og fleksible utdanninger avdekkes fortløpende gjennom den tette dialogen sentrene har med lokalt arbeidsliv. Kvaliteten i desentralisert utdanning finnes i balansen mellom gode nettbaserte ressurser, lokale studiemiljøer, samlinger

og læringsgrupper, og tett samarbeid med studentenes nåværende eller fremtidige arbeidsplass i gjennomføringen. Kravet til kvalitet i utdanningene, som er utdanningsinstitusjonenes ansvar, er like stort som til campusbaserte studier.

Statlig finansieringsordning

NU har jobbet iherdig for å få på plass en statlig finansieringsordning for utdannings- og studiesentre, og er tilfredse med at det kom på plass en søknadsbasert ordning fra 2022. Det er positivt at ordningen har blitt videreutviklet år for år, og at det fra 2023 ble mulig å søke om driftsstøtte. NU er godt fornøyd med at bevilgningen til studiesenterordningen gjennom kap. 553, post 60, foreslås å øke fra 50 millioner i 2025 til 74,7 mill. i 2026. Dette anerkjenner sentrene som en del av det norske utdanningssystemet, og som et viktig virkemiddel både innen utdanningspolitikken, distriktspolitikken og næringspolitikken. De dedikerte midlene vil gi økt forutsigbarhet for sentrene og dermed legge til rette for enda bedre arbeid til det beste for utvikling av utdanningstilbud, næringsliv og kommuner.

Bekymring

Samtidig er NU bekymret for at den totale bevilgningen til kompetanse og rekruttering i distriktene ser ut til å gå ned. Dette kan føre til at den reelle støtten til det enkelte studiesenter blir lavere enn i 2025, til tross for økningen i kap. 553, post 60 første kolonne.

Vi har behov for innsikt i statsbudsjettets fordeling av midlene mellom fylkene og eventuelle endringer av fordelingen fra i fjor.

I tillegg er vi opptatte av at ordningen skal fungere etter intensjonen. Vi vil derfor framheve viktigheten av at statsbudsjettet presiserer at den vedtatte forskriften for ordningen skal følges, og at det settes krav til fylkeskommunenes kapasitet og evne til å implementere ordningen på en rettferdig og lik måte. Det ser for oss ut til at dagens praksis varierer mellom fylkeskommunene, noe som er svært uheldig for utdannings- og studiesentrene.

Studiesentrenes mandat er ikke å løse lovpålagte oppgaver, men å bidra til vekst og utvikling med utdanning og kompetanse som utgangspunkt. Det er derfor avgjørende at midlene brukes på en måte som støtter denne visjonen og skaper reell verdi for regionene.

NU som samarbeidspartner

NU representerer i dag 21 utdannings- og studiesentre som dekker over 100 kommuner. Mange av sentrene er veletablerte, med en lang historikk og bred erfaring med fleksibel og desentralisert utdanning og lokale utviklingstiltak. Flere nyetablerte

sentre har også meldt seg inn de siste årene, og drar nytte av NU's kompetanse i etablerings- og oppbyggingsfasen. Vi mener det er avgjørende at departementet og fylkeskommunene ser på NU som en viktig samarbeidspartner i forvaltningen av den søknadsbaserte ordningen for studiesentre.

En del av løsningen

Vår tids store utfordringer er mangel på kompetanse og økende utenforskap. Vi mener sentrene er noe av nøkkelen for å håndtere utfordringene.

Vi ber derfor om at statsbudsjettet for 2026 setter av en større pott til videreutvikling og drift av utdannings- og studiesentre. NU mener potten bør være 150 millioner. Samtidig må ordningene følges opp fra departement og Storting slik at den virker etter intensjonen: Å gi en forutsigbar grunnfinansiering.

Det vil sette sentrene i stand til å bidra til vekst, utvikling og konkurransekraft gjennom treffsikre tiltak som bidrar til høyere utdanningsnivå og færre i utenforskap.